

موضوع "دغدغه بی روح شدن روزه و عبادات در پیام رمضانی امام موسی صدر"

دغدغه بی روح شدن روزه و عبادات در پیام رمضانی امام موسی صدر

امام موسی صدر در پیامی در آستانه ماه مبارک رمضان به تاریخ ۲۱ اکتبر ۱۹۷۱، برابر با ۲۹ مهر ۱۳۵۰ از خطر بی روح شدن روزه و عبادات سخن می گوید. متن این پیام را که در جلد یازدهم مجموعه «گام به گام با امام» منتشر شده، در ادامه می خوانید.

مؤمنان!

دگر بار، رمضان مبارک فرا رسیده است؛ با شب های الهام بخش، روزهای آموزنده و فضای آکنده از شمیم خاطرات و عبرت هایش که مایه جدیت و نظم است.

دگر بار، روزه می گیریم، شب زنده داری می کنیم، شعایر را دو چندان می کنیم و سرانجام عید را با شادمانی و خشنودی جشن می گیریم و پس از آن به زندگی عادی باز می گردیم. بدین سان سال ها تکرار و بر حجم خاطرات افزوده می شود.

اما بیم آن می رود که روزه به عادت بی روح و شعایر آن به سنت هایی سرگرم کننده بدل و ماه رمضان از همه معانی اصیلی اش تهی شده باشد. با نگاهی سریع در می یابیم که این مشکل، یعنی مشکل و مسئله روزه و رمضان، مسئله همه عبادات و همه مناسبت هاست. این آفت به همه عبادات و ایام راه یافته و اماکن مقدس و شعایر دینی و همه آموزه های آسمانی را در بر گرفته است.

آیا نقش راهبری دین در هدایت آدمی به آخر رسیده است؟ و به آیین ها و خاطرات و تجمل بدل شده است؟ یا اینکه اساساً آموزه های دینی برای تخدیر آدمی آمده اند و از آنجا که سختی ها فرا گیرند این آموزه ها نیز همه زندگی آدمی را فرا گرفته اند. آیا اکنون که آدمی بر بسیاری از مشکلات و سختی هایش چیره گشته، باید از نقش دین بکاهیم؟

مؤمنان!

بهتر است پیش از آنکه دیگران از ما بپرسند ما خود این پرسش دشوار را از خود بکنیم. اما حقیقت این است که این

پرسش و پاسخ‌ها پیش‌تر مطرح شده‌اند، اما ما آن‌ها را نادیده گرفتیم، بر آن‌ها چشم پوشیدیم و از سخن گفتن درباره آن‌ها روی برتافتیم، تا با واقعیت دلهره‌آور و تلخ روبه‌رو نشویم.

ای مؤمنان!

آیا در روزه‌ها مان آثار روزه را می‌بینیم؟ و در نماز زمان عروج آن را؟ آیا در فطر و قربان معانی این اعیاد و کارکردشان را حس می‌کنیم؟ آیا شعایر در ما فعل و انفعال و اماکن مقدس در ما اثر دارد؟

آیا در مسجد اقصی و کلیسای قیامت آن معانی را که بالقوه برای امتحان روشن بود، یافته‌ایم.

این‌ها تجارب تلخ و دردآور ما در متن واقعیت تلخ و درد آور ماست. پس بار دگر با نگاهی واقع بینانه، همه‌جانبه و با شجاعت و بینش آموزه‌های دینمان را ارزیابی کنیم، شاید راهی نو بیماییم و در آن‌ها زندگی بدمیم، و از هستی خود به دین و آموزه‌های والایش ببخشیم تا جایگاه رفیع و فراگیر خود را باز یابد. بگذاریم دین ابعاد وجودی ما را فراتر ببرد و کثرتمان را وحدت بخشد و تشتمان را به همدلی بدل کند.

ای مؤمنان!

هرگاه اندیشه دینی و آموزه‌هایش در همه ابعاد زندگی‌مان؛ در خانه، در بازار، در دفتر کار، و در عرصه‌های حیات ما حضور داشته باشد، هرگاه حصارها را از احساس دینی در بند در عبادتگاه‌ها، برداریم، و بگذاریم این احساس به کلیت حیاتمان راه یابد، به زندگی‌مان پا نهد، تا اختیار ما به دست او باشد و اثر گذارد و هدایت کند، هرگاه به او فرصت دهیم و نخواهیم که با منزوی کردن او از نقشش بکاهیم و او را از میان ببریم، تنها در این صورت است که آثار این گنج گرانمایه را در زندگی و در ساختن تمدن خود می‌بینیم.

مؤمنان!

روزه ماه رمضان و دیگر عبادات و شعایر دینی تنها فعالیت‌های جسمانی نیستند، بلکه حرکاتی سرچشمه گرفته از عقل و دل‌اند که به قالب حس در می‌آیند و با آن در می‌آمیزند، از همین رو هرگاه به دور از دخالت عقل و دل انجام گیرند، اعمالی خشک، کم‌رنگ و تقلیدگونه‌اند که ما را به خود مشغول می‌کنند، ولی تأثیری نمی‌گذارند.

بر ماست تا در این تجربه تازه و این ماه مبارک و در روزه‌اش، عقل و دل را در کنار جسم فعال کنیم. باید تفکر و تأمل کنیم، باید عشق بورزیم و حساس باشیم. باید این عشق و آن تأمل را در متن روزه خود جاری سازیم.

پیامبر فرمودند: «تفکر ساعه خیر من عبادہ سبعین سنه» (یک ساعت تفکر، برتر از هفتاد سال عبادت است.) امام صادق نیز فرموده‌اند: «هل الدین الا الحب؟» (آیا دین جز محبت است؟) این چنین روزه زنده‌ای، سیر آتش است و یکی از ارکان اسلام، مهمانی خداوند است و تکریم انسان. قدر انسان است و قدر او. فقط در این صورت است که رمضان شرایط و فضایی را فراهم می‌کند که در آن انسان گرمی ساخته می‌شود، انسانی که فاتح مکه است و پیروز بدر و سازنده تاریخ. این چنین رضانی ماه الفت و همدردی با دیگران و فصل فراموشی کینه‌ها و اتحاد صفوف است. ماه وحدت کلمه و وحدت دل‌ها و ماه رستاخیز دوباره امت است.

این گونه روزه داری ماه رمضان نخستین گام در ساختن امت و تاریخ است، تمرینی برای جهاد و آمادگی برای نبرد است، آغاز بازگشت به سوی خداست، به سوی سرزمین مقدس خدا، به سوی قدس. این وعده حق خداوند است و خداوند از وعده‌اش تخلف نمی‌کند. خداوند می‌فرماید: «ولینصرن الله من ینصره ان الله لقوی عزیز الذین ان مکنا هم فی الارض أقاموا الصلوٰة و آتوا الزکاة و امروا بالمعروف و نهوا عن المنکر و لله عاقبة الامور» (حج: ۴۰ و ۴۱)